

Glasilo delovne organizacije
Iskra — Industrija baterij
Zmaj, n. sol. o.

FEBRUAR 1988, Leto XXIII

Številka 2

1923 1988

glas zmaja

Razčiščevanje ob zaključnih računih pošteno ugotavljati kaj ustvarja in kaj izničuje rezultate

INFORMACIJE

RS ZSS za obveščanje
v združenem delu

Rezultati gospodarjenja, še zlasti, če so bili slabi, so bili vse leto 1987 stalnica v razpravah na zborih delavcev, delavskih svetih in poslovnih organih. To bi bilo zelo razveseljivo, če bi to bilo združeno s prizadevanji po boljšem upravljanju in gospodarjenju z družbenimi sredstvi, z iskanjem tržno in dohodkovno najbolj učinkovitih poslovnih odločitev in z iskanjem izhoda iz krize. Temu ni bilo tako. Nenehno ukvarjanje s finančnimi rezultati poslovanja je bilo žal le posledica nenehno se spreminjajočih se pogojev gospodarjenja, številnih sprememb v gospodarskem sistemu in menjajočih se ukrepov tekoče gospodarske politike, ki so na pretežno administrativen način enkrat prikazali takšen, drugič drugačen dohodek in so do včeraj uspešne delovne organizacije onesposobili in jih celo pahnili v izgubo. V prihodnjih dneh bodo morali delavci v vseh organizacijah

združenega dela - po napotkih tradicionalne akcije Zveze sindikatov Slovenije "Zaključni račun" - ponovno spregovoriti o rezultatih gospodarjenja v preteklem obdobju. Predvsem gospodarske razmere terjajo, da se v teh obravnavah delavci še bolj kot v preteklosti ne ustaviijo zgolj ob formalnem razčlenjevanju finančnih dosežkov in ob razporejanju in delitvi dohodka.

Kakšni so rezultati inovacij

Ustvarjeni, še bolj pa razpoložljivi dohodek bosta nedvomno v ospredju razprav. Pri tem pa se je treba predvsem spraševati, ali je dohodek rezultat večje proizvodnje, storilnosti dela, boljše izkoriščenosti proizvodnih zmogljivosti, nižjih materialnih in drugih poslovnih stroškov, združevanja dela in sredstev, lastnih razvojnih dosežkov, posodobitve delovnega procesa, boljše organizacije dela ter izvoza, ali pa je dohodek zgolj rezultat oblikovanja cen, in še to pretežno administrativnega. Zveza sindikatov priporoča, naj delavci ne glede na velikost dohodka, ki je rezultat inovacij in drugih tehnično tehnoloških izboljšav, posebej obravnavajo ta del dohodka in se tudi posebej odločajo o njegovem razporejanju. ZSS je vedno tudi vztrajala, naj bi bil dohodek ne podlagi inovacij v bilanci posebej prikazan. Kakšen je rezultat teh prizadevanj in razumevanje - ne delavcev, temveč državnih, upravnih in admini-

strativnih organov - o nujnosti inoviranja, poslovanja in proizvodnje, najbolje priča to, da je v navodilu za pripravo bilanc za leto 1987, ki ga pripravlja Služba družbenega knjigovodstva Jugoslavije, postavka "inovacijski" dohodek izpuščena. Kako bodo ravnali računovodje - ali bodo tega sledili temu navodilu, ali bodo vsaj v tistih redkih osveščenih delovnih kolektivih, ki jim inovacije niso tuje, sledili zahtevam delavcev, da poznajo, kolikšen del dohodka so ustvarili na podlagi inovacij - bomo lahko ugotovili šele po koncu razprav.

Česa posledica so rezultati

Glede na to, da so splošni pogoji gospodarjenja vse preteklo leto izrazito krojili usodo delovnih organizacij in da so mnogokrat povzročili tudi nezadovoljstvo delavcev in celo stavke, RS ZSS priporoča, da jih delavci ob tej priliki še enkrat temeljito pretehtajo in pošteno ocenijo, koliko so na slabše gospodarske dosežke vplivale slabosti, slabo delo in gospodarjenje, v sami organizaciji združenega dela, koliko pa spremembe v gospodarskem sistemu in ukrepi tekoče gospodarske politike. Z vso odgovornostjo in brez pretirane nestrpnosti do tvorcev pretežno administrativnega načina urejanja gospodarskih odnosov je treba ugotoviti, koliko so ne le na finančne rezultate, temveč tudi na dejavnike kakovosti poslovanja in gospodarjenja vplivali spremeni-

naslovna stran

Ob bližajočem se dnevu žena, ki ga bomo tudi v ZMAJU proslavili s priložnostnim programom v organizaciji mladine, je tudi naslovna stran tega glasila ubrana z namenom:

**Iskrene čestitke
ob 8. marcu**

njajoči se ukrepi na področju cen, posojilno-denarnih pogojev in gospodarskih odnosov s tujino.

Ali si odpiramo prihodnost

Osrednja pozornost v letošnjih razpravah ob zaključnih računih pa bi morala biti namenjena razvojnim vprašanjem. Čeprav bi to lahko marsikomu zvenelo nerealno v sedanjih težkih gospodarskih razmerah, ko se vse prevečkrat srečujemo z vprašanji preživetja, je odpiranje razvojnih perspektiv vendarle imperativ za izhod iz krize. Brez tega ne bomo presigli niti sedanjih slabih gospodarskih razmer, padanja življenjskega standarda ter gnotne in socialne varnosti, temveč bomo padli v še večjo revščino in v popolno avtarkijo. Zato je nujno, da delavci v sleherni organizaciji združenega dela ocenijo, ali so se že lotili vseh nujnih ukrepov za prenovo. Zahtevajo naj odgovor na to, koliko njihove razvojne, tehnološke in druge strokovne službe delajo na oblikovanju novih, prodornih, hodkovno učinkovitih razvojnih programih, do kdaj in na kakšen način bodo spremenili oziroma ukinili družbeno in gospodarsko neperspektivne programe, ki ne prinašajo zadostnega dohodka ali ustvarjajo celo izgube. Zaradi lastne materialne in socialne varnosti morajo vztrajati na hitrejši kadrovske prenovi, na usposabljanju, preusposabljanju in prezaposlovanju. Zato naj zavrnejo tiste sanacijske programe, ki ne predvidevajo pravočasnega prezaposlovanja delavcev, katerih delo po novih programih ne bo več potrebno. Še posebej pa naj bodo pozorni na to, kam vlagajo sredstva proste akumulacije - ali pretežno v zidove, ali v zares tehnološko in tržno perspektivne naložbe, ne glede na to, ali v lastni organizaciji združenega dela ali drugam v gospodarstvu.

Ali imamo načrte za zniževanje stroškov

Ker so stroški eden izmed ključnih vzrokov za hitro rast cen, si je treba odločno prizadevati za zmanjševanje vseh vrst stroškov, zlasti še tistih, ki so posledica neučinkovitega in slabega dela. Temeljito je treba preveriti stroške prevozov in energije. Delavci naj od poslovnih organov zahtevajo predlaganje takšnih ukrepov za zmanjševanje vseh vrst stroškov in izboljšanje likvidnosti, ki bodo neposredno vplivali tudi na povečanje dohodka.

Podlage za ugotavljanje odgovornosti

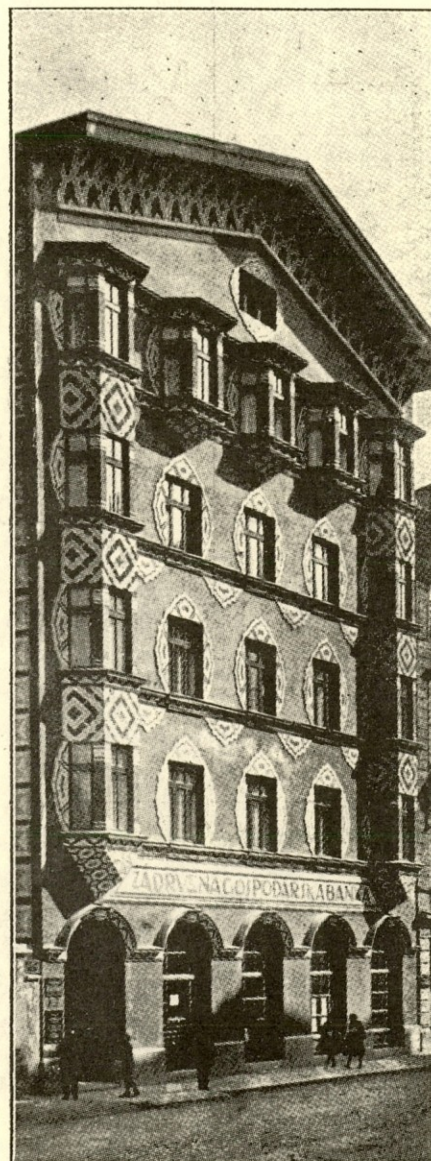
Letošnje razprave so hkrati priložnost, da delavci ponovno preverijo, kako imajo v samoupravnih aktih opredeljeno ugotavljanje odgovornosti za gospodarjenje in upravljanje z družbenimi sredstvi. Osnovne organizacije zveze sindikatov morajo terjati od samoupravnih organov, da določijo merila za ugotavljanje odgovornosti, predvsem pa postopke in ukrepe proti organom in delavcem, za katere bi ugotovili, da so krivi za ne-likvidnost, za motnje pri poslovanju in izgubo ali za to, da niso bili izpeljani predsanacijski in sanacijski programi.

Pogled predvsem naprej

Akcija "Zaključni račun 1987" torej ne sme teči zgolj kot obravnavanje rezultatov gospodarjenja iz preteklega leta, temveč mora biti predvsem podlaga za bodoče delo, za prenovo notranjih sil za boljše gospodarjenje in poslovanje, sočasno pa naj ponudi tehtne argumente za nujne spremembe pogojev gospodarjenja v letu 1988.

65

Mesec marec je "rojstni" mesec naše baterijske dejavnosti. Pred 65 leti, v ponedeljek 26. marca 1923 je bila ustanovljena delniška družba HYDRA, predhodnica kasnejšega Zmaja, v hiši Zadrugne gospodarske banke na Miklošičevi cesti 10 (danes hišna številka 8). Iz tistega obdobja je tudi slika, ko Miklošičeva cesta še ni bila asfaltirana.

Imenovana sta direktorja temeljnih organizacij

H R E N Jože

Delavski svet TOZD Specialne baterije je imenoval za indivi-

dualnega poslovnega organa temeljne organizacije - direktorja HREN Jožeta za naslednje mandatno obdobje štirih let od 12. januarja 1988 dalje.

Hren Jože je v delovni organizaciji ZMAJ zaposlen že od 1. decembra 1968 in sicer ves čas v TOZD Specialne baterije. Sprva je bil vodja proizvodnje specialnih baterij, vodja baterijske proizvodnje, obratovodja, vodja obrata Šentvid, pravkar pa se mu je iztekel mandat direktorja temeljne organizacije Specialne baterije. S ponovnim imenovanjem mu je bilo dano priznanje za uspešno dosedanje vodenje, obenem pa zaupanje v sposobnost za nadaljnji razvoj Zmajevega TOZD v Šentvidu pri Stični.

J E Ž Zdravko

Delavski svet TOZD Baterije je imenoval za individualnega poslovnega organa - direktorja JEŽ Zdravkoto za naslednje mandatno obdobje štirih let od 1. marca 1988 dalje.

Jež Zdravko se je v naši delovni organizaciji zaposlil 28. decembra leta 1970 in sicer kot izmenovodja v TOZD Baterije. Kasneje je prevzel dela in naloge planerja-kalkulanta v pripravi dela, od 1. septembra 1981 dalje pa je bil vodja proizvodnega sektorja - delavec s posebnimi pooblastili. Zaradi uspešnosti d osedanjega dela in drugih pozitivnih mnenj ter njegove vloge na razpis, je bil imenovan za direktorja TOZD Baterije.

Novo vodstvo tehnično razvojnega področja

M A N D I Č Milan

Po odhodu SAVIČ Staneta iz naše delovne organizacije, ki je zadnjih nekaj let vodil tehnično razvojno področje, se je na razpis prijavil tudi MANDIČ Milan, ki je bil na delavskem svetu skupnih služb dne 4. decembra 1987 imenovan za direktorja tehnično razvojnega področja za 4 letno mandatno dobo, ki je pričela teči z datumom nastopa, to je 1. februar 1988.

Mandič Milan je diplomirani strojni inženir od leta 1961. Najprej je bil vodja razvoja proizvodov za serijsko proizvodnjo, nato pa vodja tehnološko normirske službe s skupno delovno dobo 12 let v TIKI.

Leta 1974 je prevzel dolžnost direktorja sektorja za zastopstvo za stroje in opremo v zunanji trgovini delovne organizacije ELEKTROTEHNA, do prihoda v našo delovno organizacijo pa je bil svetovalec predsednika Republiškega komiteja za energetiko.

Zgodovina naše tovarne se je začela leta 1923

M. Mayer

2

LIKVIDACIJA DRUŽBE

Bilo je v ponedeljek 27. julija leta 1925 nekaj minut pred peto uro popoldan, ko se je ustavil izvošček pred Zadružno gospodarsko banko na Miklošičevi cesti številka 10. Vladnega komisarja gospoda Josipa Dolinarja, koncipista pri Velikem županu v Ljubljani je pričakal podravnatelj banke Kristijan Dietz in se mu globoko priklonil. Počlašeni smo, ker ste blagovolili nameniti svojo prisotnost na izredni seji zbora, mu je rekel na poti v prvo nadstropje, kjer so se v družbenem prostoru pomenkovali delničarji, upniki in gostje in utihnili, ko sta vstopila. Nato pa so molče posedli na oblazinjene stole z visokimi naslonjali vzdolž podolgovate mize iz mahagonija. Ob okna s široko odgrnjenimi zavesami iz baržuna so z vetrom udarile prve težke kaplje

in hlad je zavel po prostoru. Že spet imamo opraviti s tem preklicanim vremenom, so se hudovali Ljubljancani, ki so še pred dnevi tarnali nad neznosno vročino in ki je minila z vdorom hladnega zraka.

Med delničarji družbe HYDRA pa so bili vzpostavljeni hladni odnosi že v začetku leta ob ugotovitvi, da je bilo poslovno leto 1924 zaključeno z izgubo 600.000 dinarjev. Tudi sicer ni bilo več medsebojnega zaupanja in shlapel je interes za nadaljnje sodelovanje, odkar so vodilni člani Ljubljanske družbe odločno zavrnili zahtevo z Dunaja, odkoder so hoteli vsiliti namestnico po odhodu knjigovodkinje Frachenski iz Ljubljane.

Čedalje večja izguba tudi v prvi polovici leta 1925 je bila posledica različnih interesov delničarjev, neizkušenosti in nesposobnosti tehničnega vodstva in slabše kakovosti izdelkov zaradi pretiranega varčevanja z materiali. Zato se je dunajsko vodstvo odločilo, da ne odobri finančnih sredstev za pokritje izgube, odlo-

čilo pa je tudi, da izstopi iz delniške družbe. Ker pa družba drugega finančnika ni našla in ko je Zadružna gospodarska banka kot edina upnica tudi odpovedala sodelovanje, je ljubljanski notar Anton Galle na osnovi pravil družbe razglasil sklic izrednega občnega zbora v Uradnem listu Ljubljanske in Mari-borske oblasti 11. julija 1925.

Pet udarcev v zvoniku Frančiškanske cerkve je prekinilo molk v družbenem prostoru Zadružne gospodarske banke in njen ravnatelj ter predsednik delniške družbe HYDRA doktor Ivan Slokar je pozdravil navzoče in še zlasti vladnega komisarja Josipa Dolinarja, nakar je ugotovil, da je bil občni zbor sklican po Pravilih in da je bilo še posebej obveščeno Ministrstvo za trgovino in industrijo ter Veliki župan Ljubljanske oblasti v Ljubljani.

Za hip je umolknil. Segel je po listu papirja, ki mu ga je ponudil notar Galle in nadaljeval s tretjo ugotovitvijo za normalen potek zbora in sicer "da so glasom priloženega seznama delničarjev navzoči štirje delničarji, ki zastopajo 1850 delnic, ki imajo 74 glasov in reprezentirajo 185.000 din delniške glavnice, torej več kot polovico delniške glavnice, vsled česar je današnji občni zbor v smislu Pravil sklepčen. Zato imenujem za zapisnikarja zbora gospoda doktorja Mirka Božiča, prokurista Zadružne gospodarske banke v Ljubljani in za skrutinatorja, ki poslujeta obenem kot overovatelja zapisnika pa gospoda Bogo Pleničarja in Avgusta Černeta".

Doktor Slokar je vrnil listino notarju Galletu, se togo vzravnal in skozi očala s temnimi okviri mrko motril prisotne. Vsi so zrlji vanj, tudi vedno resen in zadržan Franc Žaren, ravnatelj Gospodarske zveze in

HYDRA D. D.

ZA GALVANIČNE ELEMENTE IN
ELEKTROTEHNIKO
V LJUBLJANI
MIKLOŠIČEVA CESTA 17.

TELEFON II/714 OO RAČUN PRI ZADRUŽNI
GOSPODARSKI BANKI D. D. V LJUBLJANI

Delniška družba HYDRA je bila ustanovljena 26. marca 1923 in likvidirana 27. julija 1925.
(glava dopisa)

Zadružna gospodarska banka
d. d., Ljubljana, Miklošičeva
c. 10, tel. 20-57, 24-70, 29-79.
Ravnatelj Dr. Slokar Ivan

Iz Splošnega strokovnega
adresarja mesta Ljubljane
in okolice iz leta 1931

poleg njega inženir Franc Rueh, znani gradbeni svetnik v Ljubljani. Na nasprotni strani ob Kristijanu Dietzu je sedel ravnatelj Zadružne zveze Evgen Legat, ob njem pa Adler Fritz, zasebnik z Dunaja in njegova sorojaka industrijalca Moses Lerner in Ernest Hirschl.

"Spoštovani gospodje!" je po krajšem premoru nadaljeval doktor Slokar. "Dani so vsi pogoji za začetek izrednega občnega zbora in lahko takoj preidemo na dnevni red, ki sestoji iz dveh točk:

1. Sklepanje o likvidaciji družbe
2. Imenovanje likvidatorjev in določitev njih področja in nagrade

K prvi točki - je razbrati iz zapisnika - poroča gospod doktor Slokar, se sklicuje na vsem delničarjem znane razmere družbe, ki so nastale vsled tega, ker je radi nesoglasja med delničarji edina upnica družbe Zadružna gospodarska banka, odpovedala nadaljno financiranje podjetja ter predlaga z ozirom na to, da tudi drugi poskusi financirati družbo pri obstoječih razmerah med delničarji niso imeli uspeha - likvidacijo družbe.

Nastal je molk in v zraku je bilo čutiti napetost. Zunaj je divjala nevihta in stemnilo se je. Velik lestenelec na stropu, obogatenem z baročnimi štukaturami je ostal neprižgan, kot bi hotel še bolj poudariti negibne silhuete v dveh vrstah vzdolž mize, ki naj bi vsak hip dvignile roke za pokop delniške družbe HYDRA. Zadnje minute 855 dni trajajočega obstoja se iztekajo.

Številke v bilanci družbe so bile neusmiljene. "Aktiva" je izkazovala vrednost strojev in orodij 1.282.000 din ter material 469.700 din, izguba pa je

bila skoraj 230.000 din. Iz "Pasive" pa je bilo razvidno, da znaša delniška glavnica 375.000 din, dočim je bil dolg pri Zadružni gospodarski banki velik kar precej čez milijon in pol dinarjev.

Predlog doktorja Slokarja o likvidaciji družbe je bil izglasovan z vsemi glasovi navzočih delničarjev, kar je pomenilo 74 glasov. Prav toliko glasov je bilo izpisanih tudi na glasovnicah potem, ko so se izrekli za likvidatorje družbe. Po predlogu skrutinatorja Pleničarja so bili soglasno izvoljeni:

dr. Ivan Slokar, ravnatelj Zadružne gospodarske banke,
dr. Mirko Božič
dr. Franc Gogala, oba podravnatelja Zadružne gospodarske banke v Ljubljani.

Likvidatorji družbe so imeli pravice in pooblastila napisana v štirih točkah:

1. da smejo gospodje likvidatorji po lastnem preudarku vnovčiti premoženje družbe na najboljši možni način, zlasti da smejo prodati podjetje z vsem inventarjem en bloc ali pa odstopiti celo družbeno premoženje kaki že obstoječi ali pa snujoči se družbi,

POZIV UPNIKOM

"Hydra" d.d. za galvanične elemente in elektrotehniko v Ljubljani se je po sklepu izrednega občnega zbora z dne 27. julija 1925 razdružila ter prešla v likvidacijo. Njene posle je prevzela Tovarna za galvanične elemente in elektrotehniko družba z.o.z. v Ljubljani.

To se objavlja po čl. 243 trgovinskega zakona. Obenem se upniki družbe v likvidaciji pozivajo, naj se zglasujejo pri njej. Likvidatorji

POZIV UPNIKOM je bil objavljen v Uradnem listu Ljubljanske in Mariborske oblasti št. 98, 99 in 100 z dnem 24., 28. in 31. oktobra leta 1925.

2. da gospodje likvidatorji do prodaje odnosno odstopa podjetja nadaljujejo obratovanje, ker se tako podjetje mnogo lažje in bolje odtuji,

3. da se gospodom likvidatorjem z ozirom na njihovo izjavo, da za poverjeni posel ne zahtevajo nagrade, ne določi nikaka nagrada,

4. da podpisujejo gospodje likvidatorji za družbo v smislu Pravil tako, da pod družbeno od kogarkoli napisano, tiskano ali s šampiljko pritisnjeno besedilo firme s Pristavkom "v likvidaciji" pristavita svoja podpisa kolektivno po dva likvidatorja.

Občni zbor je bil končan in notar Galle je zadnji zapustil družbeni prostor. Bilo je že po nevihti in večerni sončni žarki so obsijali deželno sodišče, ko je s Kristijanom Dietzom, ki ga je pričakal v predverju banke, zavil v Kolodvorsko ulico v kavarno "Leon".

USTANOVITEV TOVARNE ZA GALVANIČNE ELEMENTE IN ELEKTROTEHNIKO

Finančnega poloma delniške družbe HYDRA v baterijskih delavnicah na Miklošičevi cesti 17 takratni delavci niso občutili in niti vedeli, kaj se v resnici dogaja na vrhu. Franjo Kristan je o zadnjih dogodkih brez začudenja zvedel od poslovodje Černeta, ki pa je postajal čedalje bolj redkobeseden, delno pa je vsaj navzven opazno ukrotil svojo vihravost. Spoznal je, da se mu odpirajo vrata na cesto in na trenutke je izgledal kot beteznik, ki se ne more znebiti kopice obtožb za napake. Redkeje je zahajal v delavnice, najraje pa se je zapiral v svojo sobo, poslovne zadeve pa je urejal z vidno brezbriznostjo. Teden dni po izrednem občnem zboru o likvidaciji delniške druž-

be HYDRA je obiskal podravna-
telja Zadrúžne gospodarske ban-
ke Kristijana Dietza in ga pro-
sil, da sprejme njegovo ostavko
brez pojasnila. Podravnatelj je
samo prikimal, ko je Černé že
zaprl vrata za seboj, odšel v
svojo pisarno na Miklošičevo
cesto 17 in poklical k sebi
Kristana.

"Ste edini, ki mu stežka voščim
zbogom." Z roko je pokazal na
odprto pisalno mizo, se s po-
gledom za hip pomudil na ozki
in visoki omari z rolojem, se
sunkovito obrnil in že so zaš-
kripale lesene stopnice pod nje-
govimi težkimi koraki. Kristan
malce zmeden, ker se je vse sku-
paj zgodilo tako naglo, je ob-
stal sredi prazne sobe, ki je
bila šele pred kratkim adapti-
rana samo za poslovdjo in je
še vedno dišala po pleskanju.
Potem je stopil do okna. Čez
dvorišče proti Miklošičevi ces-
ti je odhajal kočevski Nemec
Avgust Černe, prvi poslovodja
delniške družbe za proizvajanje
baterij. Precej let so se
ga delavci spominjali, videli
pa nikoli več in za njim se je
zgubila vsaka sled.

-- -- --

Zadeva o likvidaciji HYDRE v
bančnih krogih ni bila še niti
ohlajena, ko je že ravnatelj
Zadrúžne gospodarske banke dok-
tor Ivan Slokar z uspehom opravi-
l nekaj poslovnih potez. Zave-
dal se je, da ne sme zavreči
izredne priložnosti, ki bi lah-
ko obrestovala ugodno naložbo
kapitala in kanila prenekateri
belič v razprto mošnjo. Dal je
poklicati Mihaela Kuštrina,
ravnatelja delniške družbe
SVETLA in ga opomnil na naklo-
njenost, katero je dolžan izka-
zati za primer, ko si je utrdil
finančne temelje družbe z ukre-
pi ravnatelja banke v letu 1923.
Kuštrin je pristal na sklic
občnega zbora SVETLE in izdajo

pooblastil za sklenitev družab-
ne pogodbe, pri čemer mu je
doktor Slokar postavil rok le
nekaj dni. Še isti dan je poslal
vabilo vsem članom Upravnega
sveta, ravnatelju banke pa spo-
ročil višino osnovne vloge, ki
jo je družba SVETLA pripravljena
vplačati ob podpisu družabne po-
godbe.

Bilo je v torek 11. avgusta leta
1925, ko je notar Anton Galle v
svoji pisarni v Tavčarjevi ulici
številka 5 sprejel naročene obis-
kovalce že v zgodnji dopoldanski
uri, da bi se izognili večdnevni
strahoviti vročini in soparici,
ki je zajela tudi Ljubljano in
kot omenja kronist v JUTRU, je
kar grizla v obraz in pod oble-
ko.

Galle se je stoje rahlo naslo-
nil na rob pisalne mize potem,
ko so obiskovalci posedli in de-
jal: "Spoštovani gospodje. Kot
ste mi veleli in da ne bi odvze-
mal vaš dragoceni čas, mi dovo-
lite naznanilo, da sem po vaših
zahtevah in željah ter upošteva-
je že vsem znana Pravila že pred
vašim prihodom sestavil notarski
zapis, katerega vam nameravam z
vašim dovoljenjem prebrati."

Za trenutek je pomolčal in ko so
ostali samo rahlo prikimali, je
nadaljeval:

"Pri meni Antonu Galle, notarju
v Ljubljani, se zglasijo meni
osebno znane stranke:

1.) Zadrúžna gospodarska banka
d.d. v Ljubljani zastopana po
gospodu doktor Ivanu Slokarju,
ravnatelju in gospodu Francu
Gogala, prokuristu navedene ban-
ke v Ljubljani in

2.) "Svetla" d.d. za žarnice,
elektrotehniko in avtomaterijal
v Ljubljani zastopana po članih
upravnega sveta gospodu doktor
Josipu Dermastia, vladnem svet-
niku v pokoju v Ljubljani in
gospodu doktor Mirko Božiču,

TOVARNA

za galvanične elemente in elektrotehniko
d. z o. z.

Glavni pisarni v LJUBLJANI

Telefonski pisarni v Ljubljani

Telefon 714/II.

Račun pri Zadrúž. Gosp. banki v Ljubljani

TOVARNO sta 12. avgusta leta 1925
ustanovila delničarja "Zadrúžna
gospodarska banka" in podjetje
"Svetla". Medsebojne odnose sta
delničarja uredila z družabno
pogodbo št. 9520 registrirano
pri notarju Antonu Galle z dne
12. avgusta 1925.

(glava dopisa)

bančnemu tajniku v Ljubljani
in sklenejo sledečo

družabno pogodbo

Prvič: Zadrúžna gospodarska ban-
ka d.d. v Ljubljani in "Svetla"
d.d. za žarnice, elektrotehniko
in avtomaterijal v Ljubljani us-
tanovita za nedoločen čas družbo
z omejeno zavezo, koje firma se
glasi: Tovarna za galvanične
elemente in elektrotehniko druž-
ba z o. z. v Ljubljani in ki ima
svoj sedež v Ljubljani.

Drugič: Predmet podjetja je: fa-
brikacija galvaničnih elementov
in elektrotehničnega materijala
vseh vrst, prodaja teh fabrika-
tov, nakup vseh za fabrikacijo
potrebnih surovin in polfabrika-
tov, nakup in prodaja celih fa-
brikatov (in pod b) nakup, na-
jem ali zakup nepremičnin in po-
trebnega inventarja.

Tretjič: Osnovna glavnica znaša
200.000 Din, beri: dvesto tisoč
dinarjev in obstoji iz osnovnih
vlog, ki se plačajo ob podpisu
te pogodbe v gotovini in sicer
po Zadrúžni gospodarski banki
d.d. v Ljubljani 110.000 Din
po "Svetli" d.d. za žarnice,
elektrotehniko in avtomateri-
jal v Ljubljani pa 90.000 Din
beri: devetdeset tisoč dinarjev,
skupaj 200.000 Din beri: dvesto
tisoč dinarjev."

Ob kratkem predahu se je Galle
za trenutek ozrl po prisotnih,

Ignacij VOJE
(1893-1978)

Ignacij Voje je kot zasebni uradnik pri Zadružni gospodarski banki v Ljubljani leta 1925 takoj po ustanovitvi Tovarne za galvanične elemente in elektrotehniko bil imenovan za poslovodjo - skupaj s prokuristom Francem Gogala.

ki so ga negibno poslušali. Le doktor Slokar z obema rokama naslonjen na sprehajalno palico je komaj vidno prikimal.

Notar je čital dalje. Zapis o sklenitvi družabne pogodbe je obsegal 15 točk, v katerih so bila zajeta bistvena določila medsebojnih odnosov. Tako je bilo med drugim sklenjeno, "da načelstvo družbe obstoji iz dveh poslovođij. Poslovodje nastavlja uradnike, nastavljenca in delavce ter določajo njihove prejemke. Za nastavitve vseh v tovarni zaposlenih uslužbencev, bodisi z mesečno ali tedensko plačo, ima vsak poslovodja zase polnomoč, iste sprejeti kakor tudi odpustiti." Po petnajsti točki pa je Galle še posebej poudaril: "O tem sem napravil ta notarski zapis, ga strankam prečital, ki so ga odobrile in pred menoj svojeručno podpisale oziroma tvrdkine podpise lastno-ručno pristavile. Ljubljana, dne enajstega avgusta tisočdevetstopenindvajset."

Še isti dan sta bila za poslovodji imenovana prokurist Franc Gogala in zasebni uradnik Ignacij Voje, ki sta svoja podpisa overovala pri notarju Galletu.

Zaradi lažje razumljivosti kasnejših trditev, da je bil prvi

poslovodja naše tovarne Ignacij Voje in ne Avgust Černe je treba pojasniti, da sprva niso namenjali dovolj pozornosti in natančnosti nazivu, ki naj bi ga imel posameznik še zlasti, če je bil vpet v proces proizvodnje. Avgust Černe naj bi namreč imel tehnično izobrazbo z dopolnilom dvomesečne prakse na Dunaju, dočim so kasnejši poslovodji obvladali "uradniško vodilno" stroko. Tako je praksa kasnejših let ovrgla za Černeta priznanje naziva poslovodje.

Drugi razlog, da je Ignacij Voje v zgodovini naše tovarne bolj v ospredju kot poslovodja Franc Gogala, pa je v dejstvu, da Vojeta ponovno srečamo v Zmaju po vojni, ko je bil v juliju leta 1945 vpisan v trgovinski register pri tvrdki ZMAJ (tedaj še družbi). Na prošnjo tedanjega ravnatelja je Voje za nekaj časa prevzel komercialno vodstvo.

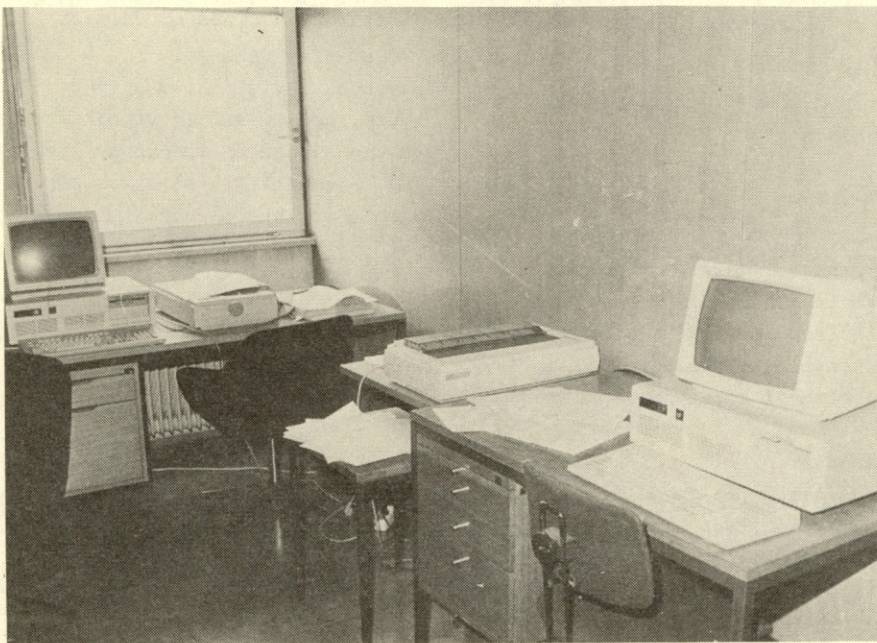
Na Martinovo nedeljo 15. novembra leta 1925 je bila v časopisu JUTRO, ki je izhajal vsak dan razen ponedeljka, objavljena reklama za baterije ZMAJ. Tedaj in še dve nedelji zapored je javnost prvič preko časopisa zvedela za baterijsko tovarno na Miklošičevi cesti 17.

V letu 1925 so v proizvodnih delavnicah na Miklošičevi cesti številka 17 izdelovali dnevno že okrog 3000 žepnih baterij in do 300 galvanskih členov predvsem po naročilu. Svoje izdelke so - po takratnih podatkih - prodajali po vsej kraljevini SHS. Največ žepnih baterij je šlo v promet v Sloveniji in Vojvodini. Materiale in surovine za proizvodnjo baterij, če omenimo le rjavi manganovec, umetni manganovec, grafit, asfalt, cink in izdelki iz medenine pa so kupovali v Nemčiji, Nemški Avstriji, Italiji in seveda tudi v kraljevini SHS.

V povprečju je bilo zaposlenih 57 delavcev in sicer en moški, stalni kvalificirani, šest žensk stalnih kvalificiranih in ostalih 50 žensk. Narodnost je bila izključno slovenska, plače pa so bile za profesionalce 7 din na uro, za druge delavce pa od 2,50 do 3,50 dinarjev na uro. Da pa je potekalo delo predvsem ročno priča podatek, da je Tovarna imela priznано električno gonilno silo le 1,5 konjske moči.

Kljub slabemu vodenju družbe v preteklosti je po odhodu Avgusta Černeta nastala v tovarni praznina v stroki. Franjo Kristan se je trudil na vse možne načine in čeprav kot uradnik, je največ časa prebil tedaj v proizvodnji med delavci, izdajal material iz skladišča, vodil prisotnost, vpisoval različne podatke v kartoteko, računal mezde in drugo. Vodstvo je vedelo za problem in izražalo bojazn, da se ne bi novoustanovljena Tovarna znašla v takšnem položaju, kot se je prejšnja HYDRA. Zato je upravni odbor na predlog poslovodij Gogala in Vojeta sklenil, da namesti za vodjo Tovarne izkušenega človeka. Ker pa Slovenija ni imela baterijskega strokovnjaka, je oglas izšel v dunajskem in berlinskem tisku.

(se nadaljuje)

Niti niso še tako daleč časi, kakih 20 let in nekaj čez je minilo od takrat, ko je bil nov stroj v proizvodnji dogodek dobe in je bil deležen velike pozornosti tudi administrativnih delavcev, ki so iz pisarn med malico hodili v proizvodnjo na občudovanje. Danes smo manj vznemirjeni, pa četudi gre za sodoben dosežek v poslovanju, kot je uvajanje računalništva tudi v Zmaju.

Na sliki: Pogled v pisarno nekdanjih "luknjačič", kjer je v mesecu februarju le začasna postavitve poslovnih računalnikov, v kratkem pa bod o nameščeni na nekaterih lokacijah posameznih služb.

Tudi z računalništvom v Zmajevo poslovanje

Dosedanje stanje na področju poslovne informatike ob podpori AOP v naši delovni organizaciji je bilo že več kot 10 let načeloma popolnoma nespremenjeno. Obdelave materialnega poslovanja (obračun skladišč, obračun proizvodnje), obračun amortizacije in obračun osebnih dohodkov poteka na Republiškem računskem centru ob sodelovanju in preko Centra za avtomatsko obdelavo podatkov v Iskri. Takšne in te paketne obdelave zahtevajo predhodno zajemanje podatkov iz prometnih dokumentov (oddajnica, prevzemnica itd.) v našem poslovanju na medij za vnos podatka v računalnik. Dosedanje za-

jemanje podatkov na AOP kartice z dvema operaterkama je z razvojem na tem področju prineslo račun, da zajemanje podatkov v takšni obliki ni več sprejemljivo. Odločitev sprejeta v septembru 1987, da zajemamo podatke izven delovne organizacije pri kooperantu je bila ustrezna in opravičljiva.

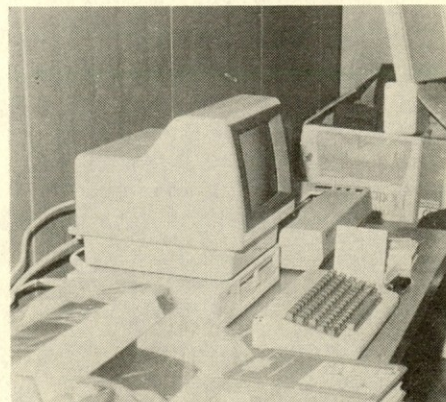
Vzporedno s takšno racionalizacijo na obstoječih obdelavah pa smo ob koncu lanskega leta nabavili tudi dva poslovna računalnika, ki sta v bistvu preokretnica v našem mišljenju o usmeritvi razvoja in racionalizaciji poslovanja s podporo avtomatske obdelave podatkov.

Poslovni računalnik danes prodira že na vseh področjih, kjer je velikost in obseg dela tolikšen, da ekonomski izračun kaže potrebo po racionalizaciji dela in v končni fazi tudi po humanizaciji dela. Raziskave s področja uporabe poslovnih računalnikov na razvitem zahodu kažejo, da je že kar 70 % delovnih mest opremljenih s poslovnim računalnikom na katerih opravljajo svoje naloge glede na dolžino delovnega časa administrativni delavci v obsegu 75 % svojega delovnega časa, strokovnjaki 25 % delovnega časa in vodilni delavci lo % delovnega časa.

Uporaba naših računalnikov je v tej začetni fazi predvidena in načrtovana za ureditev organizacije dela na komercialnem področju in to v prodajni službi za vzpostavitev ažurnega fakturiranja in zasledovanja prodajnih statistik po filialah, skladiščih in potnikih, v nadaljevanju pa sprememba tehnologije dela tudi na finančnem področju (saldakonti kupcev in dobaviteljev, menično poslovanje, likvidatura).

V nadaljevanju in ob nakupu novih poslovnih računalnikov pa se pričakuje vpeljava tudi na področju knjigovodstva, vodenja skladiščnih kartotek in na področju planiranja in zasledovanja proizvodnega procesa.

Aleš Smrdel

Tudi za potrebe tehnično razvojnega področja smo tik pred novim letom "odpakirali" del računalniške opreme.

Papir – srce novih ploščatih baterij

Japonska firma Matsushita je izdelala uporaben "papir", ki deluje kot baterija, kar bo omogočilo elektronski industriji izdelovati še manjše in še lažje instrumente na baterijski pogon.

Vse znane baterije uporabljajo kovinske elektrode, ki jih loči elektrolit, skozi katerega prehajajo ioni in pri tem ustvarjajo električno napetost. Do tega trenutka so bili elektroliti tekočine ali želeji v tako imenovanih "suih" celicah. Novi material je izolacijski polimer, prepojen s prevodnim prahom na osnovi bakra. Čeprav Matsushita še ni objavila vseh podrobnosti,

je znano, da gre za postopek raztapljanja polimera v organskih topilih in dodajanja trdnega elektrolita v praškasti obliki. Naslednji korak je nanašanje te zmesi na tenko ploščo in sušenje.

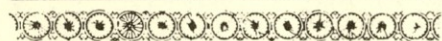
Dve tanki plošči debeline le nekaj milimetrov spojijo, vstavijo med dve kovinski elektrodi, ves sistem ovijejo s plastično folijo – in že imamo "papierno baterijo".

Ker elektrolit ni tekoč, ni strahu pred razlitjem. Baterije se lahko poljubno oblikujejo, vzdrževanje skoro ni potrebno, brez težav pa delujejo na tem-

peraturah od minus 60 do plus 100 stopinj Celzija.

Matsushita vidi njihovo uporabnost zlasti v srčnih vzpodbujevalcih, v osebnih računalnikih in v vseh oblikah elektronskih displejev. Ker elektrolit ni občutljiv niti v vakumu, bodo nove baterije lahko uporabne tudi v vesolju. (V.S.)

Delo 9.2.1988

Sedaj še aluminijeve baterije

Priporočati jih je začela ameriška firma Alupower iz New Jersey. Anoda je aluminij, katoda pa kar zrak v primeri lužnati raztopini. Pri delovanju daje baterija trikrat do petkrat več energije na enoto mase kot klasična baterija cink-aluminij ali alkalne baterije.

Baterije – ali energijske celice – so ponovno uporabljive, zamenjati je treba le aluminijsko anodo in lužnati elektrolit. Baterija, ki je tolikšna, kot dve škatlici cigaret, ima zmogljivost 24 amperskih ur, izdelujejo pa že tudi večje, vse tja do 240 amperskih ur.

Življenje in tehnika
štev. 12/1987

Pravni kotichek

1. Petdnevni delovni teden, vpis v delovno knjižico.

Vprašanje:

V organizaciji je uveden petdnevni delovni teden. Delavki je prenehalo delovno razmerje zadnji dan v delavniku tj. v petek. Ali je pravilno, da se vpiše ta dan kot dan prenehanja delovnega razmerja?

Odgovor:

Pravilnik o delovni knjižici (Ur. l. SRS, št. 6/84, 25/85) v 2. od 14. člena določa: "Če delavcu preneha delovno razmerje v petek, se v rubriko "dan prenehanja delovnega razmerja" vpiše datum nedelje, razen če nista sobota in nedelja v tej OZD, v kateri delavec nadaljuje z delovnim razmerjem, delovna dneva."

To pomeni, da je treba delavki vpisati nedeljo kot zadnji dan delovnega razmerja, razen v primeru, če je izpolnjen pogoj, ki

ga omenja 2. odst. 14. člena Pravilnika o delovni knjižici.

2. Delo prek polnega delovnega časa

Vprašanje:

Ali lahko delavec, ki gre na službeno pot na delovni dan, izrabi ure prek polnega delovnega časa, če se odpove dnevnic?

Odgovor:

Delo prek polnega delovnega časa lahko opravlja delavec samo v nujnih primerih, ki jih določa Zakon o delovnih razmerjih in v skladu s samoupravnim splošnim aktom OZD.

Časa bivanja v drugem kraju in časa potovanja, ko je delavec na službeni poti ni mogoče uvrstiti med primere dela prek polnega delovnega časa, ki jih določa zakon. V času potovanja delavec ne opravlja del in nalog, zato za ta čas ni mogoče delavcu izplačati osebnega dohodka, za delo prek polnega delovnega časa.

Karl Erjavec

prišli – odšli

V mesecu JANUARJU je bila sprejeta v delovno razmerje:

CVELBAR-MAKAROVIČ Zdenka, socialna delavka v skupnih službah dne 11.1.1988.

Delovno razmerje so prekinili:

AMPOVA Petrina, izdelovalka baterij v TOZD Baterije dne 3.1.88,

KOVAČIČ Ivan, transportni delavec v TOZD Specialne baterije dne 29.1.1988 (upokojitev),

LEŠNJAK Miro, samostojni komercialist izvoza v skupnih službah dne 17.1.1988,

ČEPURAN Rada, knjigovodja v skupnih službah za določen čas dne 8.1.1988,

ULČAR Franc, strojni vzdrževalec v TOZD Specialne baterije dne 18.1.1988 (v JLA).

Število zaposlenih

TOZD Baterije Ljubljana

moških 79

žensk 128

Skupaj 207

TOZD Specialne baterije

moških 45

žensk 85

Skupaj 130

Delovna skupnost

moških 44

žensk 54

Skupaj 98

Dne 31. januarja 1988 je bilo v delovni organizaciji ZMAJ skupaj 435 zaposlenih, od tega 168 moških in 267 žensk.

rojstni dan

praznujejo v marcu

Milena TKALEC

Jernej DERČAR

Bogdan BREZIGAR

Renata DRNAČ

Hana HALILOVIČ

Alojzija ZOREC

Dušana BRANKOVIČ

Jožefa ŽINGER

Marija RUS

Milan MARGUČ

Jože TUREK

Mojca PESTOTNIK

Jožica MARN

Kati RETAR

Jože ANŽLOVAR

Jožica SKOK

Jožica ŽAGAR-ŠILC

Marina VALENTINČIČ

Marija DUKARIČ

Zorka KOJIČ

Helena KOVAČEVIČ

Mateja RIHAR

Radomir ILIČ

Metka KRUHAR

Alojz PERME

Marija ZORC

Kiro TUMBOVSKI

Jasmina KRAKER

Marko PESTOTNIK

Zdenka PERANEC

Jože LOŽAR

Anita KROŠELJ

Vena MANOVA

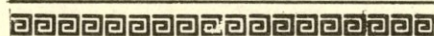
Tadeja GORNIK

Anica KASTELIC

Senija GJAKA

Jožica TUREK

Nada BLAGOJEVIČ

Upokojil se je

Kovačič Ivan

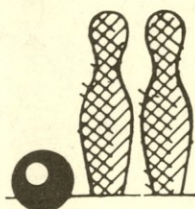
Z 29.januarjem letos se je upokojil skladiščni delavec Ivan Kovačič iz TOZD Specialne baterije. Že lani je bil v skupini 12 jubilarov, ki so prejeli priznanja za 30 letno delovno dobo izključno v Zmaju. Kovačič Ivan se je zaposlil v Zmaju

10.oktobra leta 1957, le dobro leto po ustanovitvi šentviškega obrata. Prva odločba, ki jo je podpisal takratni direktor Stan-ko Petelin, se je glasila za polkvalificiranega delavca v elektro - kemični industriji. Več let je bil galvanizer in ko je bil po letu 1963 ukinjen galvaniski oddelek, je bil Kovačič premeščen v oddelek grafitnih polizdelkov, kasneje pa v skladišče, kjer je dočakal zasluženo upokojitev.

Čestitamo !

Vabimo vas na 12. turnir, ki ga prireja bowling klub

Kot vsako leto tudi letos bowling klub ISKRA - ZMAJ prireja že tradicionalni turnir v bowlingu, 12. po vrsti, ki bo v Rekreativskem centru TIVOLI v dneh od

17. do 19. marca

pod pokroviteljstvom Industrije baterij ZMAJ. Pričetek vsakokrat je ob 15. uri.

ISKRA - ZMAJ

Finale bo v soboto 19. marca, v večernih urah pa bo podelitev priznanj za dosežene uspehe, nakar vas še posebej opozarjamo in vabimo v R.C. TIVOLI na igrišče bowlinga ob bazenu.

MAR NAM JE RES VSEENO...

Ni prvič, je pa zopet pogledati nadležno fotografijo, čeprav nam je dnevno na očeh prizor v kletnem hodniku, ko lepenka v kolutih zakriva izobešene slike iz preteklosti, pri tem pa nastajajo tudi poškodbe zaradi nepazljivega transporta in odlaganja palet.

Samo tri možnosti so. Ali bomo izpraznili hodnik, sneli slike ali ostali brezbrizni...?

... da tradicija ne ugasne
... da smo z dogodki na tekočem
... in da nekateri samo vsaj enkrat letno svoj obraz skrijejo za pustno masko.

Prijave za letovanje

Dan se nam daljša, sonce je vse topleje in pomlad je pred pragom, pa čeprav je na dan zaključka redakcije našega glasila močno snežilo skoraj ves dan. Toda čas gre s koledarjem in bliža se 10. marec, ko bo treba načrtovani letni dopust še zlasti, če ga nameravate preživeti v Zmajevih počitniških kapacitetah, sporočiti socialni delavki. Začetek zbiranja prijav je torej

10. marec

za počitniške kapacitete v Domu v Savudriji, stanovanjskih prikolica in na Uskovnici.

IZPLAČILNI DNEVI '88

FEBRUAR.....	15
MAREC.....	15
APRIL.....	15
MAJ.....	16
JUNIJ.....	15
JULIJ.....	15
AVGUST.....	15
SEPTEMBER.....	15
OKTOBER.....	14
NOVEMBER.....	15
DECEMBER.....	15
JANUAR '89.....	16

Dopisujte V GLASILO

zadnji rok

Zadnji rok za oddajo člankov uredniku za marčno glasilo

KRVODAJALSKA AKCIJA

V ponedeljek 7. marca bo krvodajalska akcija. Udeleženci naj svojo odločitev sporočijo socialni delavki lahko tudi na sam dan akcije, vendar najkasneje do 7. ure zjutraj.

Redakcijo glasila
smo zaključili
24. februarja

"GLAS ZMAJA" izdaja mesečno v nakladi 550 izvodov delovna organizacija ISKRA - Industrija baterij ZMAJ . sol.o. Ljubljana, Stegne številka 23. Glasilo ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik: Mayer Marijan. Tiska tiskarna LJUBLJANA. Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu št. 421-1/73.

ZAVOD ZA KULTURO IN
IZOBRAŽEVANJE GROSUPLE
SPLOŠNOIZOBRAŽEVALNA KNJIŽNICA GROSUPLE